

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. — Posamezna številka 1— Din

LETO 1937

NOVEMBER

ŠTEV. 11

Spomenik storžiškim žrtvam

Odbor, ki je imel nalogo zbirati in deliti darove za svojce ponesrečencev velikonočnega ponedeljka, si je po dogovoru s tržiško podružnico Slovenskega planinskega društva nadel tudi nalogo, da deveterim žrtvam Storžiča postavi tudi dostojen spomenik. Preveč nadležno bi bilo namreč za javnost, ko bi se v ta namen morale vršiti nove zbirke. Prostrano skupno grobišče pa dostojen spomenik na vsak način zahteva. Tudi svojcem bo lepo urejeno grobišče v uteho in zavest, da so pokojni s spomenikom našli primerno počestčenje javnosti.

Mnogi veččaki so ogledovali grobišče in nekaj načrtov je bilo predloženih. Značilno je, da so bili kar po vrsti vsi ogledovalci prostranega groba izredno iznenadeni nad lepo in primerno njegovo lego. Vendar nekateri načrti niso upoštevali celote pokopališča. Z večkratnimi razširitvami pokopališča imamo pri nas že itak tako rekoč tri pokopališčna polja, ker je nemogoče odstraniti družinska grobišča ob nekdanjem zidu. Pa so nekateri načrti predvidevali zopet kar celo steno v vsej širini deveterih grobov in to bi zopet razčlenilo del pokopališča. Vsaj nekaj je bilo pa pred praznikom vseh mrtvih že treba ukreniti in srečno naključje je res pravočasno prineslo rešitev.

Kot je označeno na drugem mestu je tržiški župnik iskal primerne rešitve večne luči v župnijski cerkvi. Ob tej priliki se je seznanil z akademičnim kiparjem Borisom Kalinom, ki je ravno zadnjo dobo napravil že mnogo lepih del. Prišel je g. Kalin v Tržič in po ogledu cerkve mu je župnik pokazal tudi skupen grob storžiških žrtev. Na licu mesta mu je pojasnil zahteve spomenika z ozirom na celotno pokopališče in z ozirom na čustva svojcev, ki bodo

pač hoteli vsak svojemu dragemu pokojniku krasiti zadnje počivališče in bodo pač hoteli imeti tudi označeno kje prav njihov pokojnik počiva. Zamislil se je umetnik ob grobišču, fotografiral je okolico groba in v nekaj dneh je prinesel že načrt, ki ga je odbor sprejel.

Polovica spomenika je bila konec oktobra dovršena. Prav po isti poti, po kateri so nam vozili mrtve žrtve, je navozil Travnarjev oče okoli 20 voz skrbno izbranega kamna, ki je značilen po lepih in različnih barvah. Malo zdihovali so kamnoseki nad njegovo trdoto, a z vztrajnostjo so ga obdelali in napravili so okoli grobišča čedno ograjo, ki jo spredaj poživlja kamenit tlak na tleh in še izraziti pomoli. Na vrhu zadnje strani ograje so posejane devetere luči, originalno delo, kjer bo ljubezen prižigala olje. Po grobišču so pa razpostavljene krasne kamenite vaze, v katere je vložena posoda za cvetlice in na teh vazah se bliščijo v zlatu imena in rojstni dnevi pokojnih. V te posode bodo svoji nosili šopke in nad grobove se bodo sklanjale ne samo ljubeče roke, ampak tudi srca. Tako so bila upoštevana čustva svojcev, da bo ime vsakega vklesano prav na mestu kjer počiva in za vsakega posameznika bo izrazita tudi vsaka prinešena roža in vsaka kapljica olja v luči.

V sredini zadnje slikovite stene ograje je pa puščen precejšen prostor. Tja bo zavaljena pomladi izrazita skala z napisom in datumom smrti. In nad to skalo bo stal umetniško izdelan nadangel Mihael, ki bo imel v eni roki povešen meč, z drugo bo pa kazal kvišku proti nebu. Prav značilen bo ta angel moči za premišljevanje ob tem grobu. Kakor smo klonili pred voljo božjo ob izgubi dragih — angel povsne meč, tako pa gledamo z upanjem na njegovo

dvignjeno roko, s katero kaže kvišku. S podstavkom vred bo angel visok kar do tri metre.

Vsa poljana deveterih mora biti vedno napolnjena z zemljo tako, da je le deset cm notranjega roba od vrha prostega. Pomladi bo treba najbrž vsejati travico, sedaj so se svojci odločili za mah. Zelenje trate naj bo vedno tako, kot so ga pokojni ljubili v naših gorah. Najlepši okras bodo šopki naših planin v vazah in brleča lučka v svetilkah. Za izredni okras bodo jako primerni tudi okrogli venci okoli vaz, a bodo naj zopet iz zelenja naših planin.

Angela postavi umetnik na poko-

pališče v tednu pred Veliko nočjo. Tako bomo na velikonočni ponedeljek lahko imeli obletno spominsko *svečanost ob popolnoma urejenem grobišču.

Nekaj denarja bo odboru še primanjkovalo. Če bodo pa vsa društva izpolnila svoje obljube, da poklonijo dohodek ene prireditve v ta sklad, potem bo že šlo. Sicer bo moralo pa Planinsko društvo poiskati še to, kar bo zmanjkalo.

S tem naj bo pojasnjena ta zadeva, ki pač mnoge zanima. Glavno je pa to, da nam bo tudi urejeno grobišče opomin na večnost in na kratkost našega zemeljskega potovanja!

Zakrajšek Viktor:

Ljudsko petje

Na potovanju po balkanskih državah je prišel v Janjevo češki bogoslovec. V Skoplju sva se sestala, pa sem ga odvedel s seboj, da vidi največjo katoliško župnijo na našem jugu. V soboto zvečer sva prišla in v nedeljo predpoldne sem ga prepustil samemu sebi, da zbira vtise brez vodstva in pojasnjevanja. Ko so se po drugi sv. maši ljudje razšli in sem končal s svojimi službenimi opravki, sem ga vprašal o vtisih. Pred cerkvijo je pač opazoval krasno žensko nošo, a ko je hotel fotografirati, da bi na sliki odnesel iz Janjeva malo spomina, so mu vse ženske zbežale, tako da z aparatom ni imel sreče. Možje so začeli godrnjati in le duhovska obleka ga je rešila pred zmerjanjem ali celo pred dejanskim napadom. Pač muslimanski duh — — —

V cerkvi se je čudil sedenju po tleh — o tem sem že pisal — a najbolj mu je ugajalo petje. Začudil sem se tej njegovi sodbi. Da mu moje petje ni ugajalo — imeli smo peto sv. mašo — o tem, mislim, da ste vsi prepričani in tudi jaz sem bil. Ugajalo mu je ljudsko petje, saj je narod pel koralno latinsko sv. mašo. Kar zadovoljen sem lahko s svojo faro; lani me je eden slovenskih bogoslovcev pohvalil, da imam lepše uvedeno liturgično gibanje, kot po Sloveniji; letos sem pa dobil pohvalo za ljudsko petje. Če pomislim, koliko skrbi in jeze imajo nekateri župniki s cerkvenimi pevci, sem zadovoljen, da sem tu v tem oziru brez skrbi. Organi sta nimam. Na koru stoji harmonij; od časa do časa zaigra na njega samouk,

drugače kovač po poklicu. Da njegove roke niso lahke in gibke, si lahko mislite, pa je vendar dobil od dr. Knausa, ki je bil tu teden dni na počitnicah, pohvalo, da igra izvanredno lepo in pobožno. Cerkvenega zbora ni. Nekdaj so ga skušali osnovati in so se naučili neko težko latinsko mašo; še sedaj včasih nastopijo na mojo nevoljo in na nevoljo vsega ljudstva. Mislijo, da znajo, a jim ne gre. Ljudstvo pravi, da je lepše, ko zapojejo vsi, in res navadno tudi vsi pojejo. Eden začne, a drugi za njim in kmalu poje vsa cerkev in sicer v prvem redu moški. Tu je bilo namreč dosledno izpeljano načelo, da naj ženska v cerkvi molči; ne vem pa, ali pod vplivom naročila sv. Pavla ali pod vplivom muslimanske okolice. Ženske v cerkvi ne pojo in tudi ne molijo glasno. Vsa moja tozadevna prizadevanja so ostala brezuspešna. Glasno molijo in pojo le moški. Koralna latinska maša gre kar dobro, pa tudi hrvaške cerkvene pesmi poje vsa cerkev. Po Sloveniji se mnogo govori o ljudskem petju, tu je pa že od nekdanj v navadi. Res, da ne doseže umetniške višine, a ljudstvo dviga k pobožnosti in zbranosti, kar je prvi namen cerkvenega petja. Naravnost lepe so tu popoldanske pobožnosti, ko ves narod poje litanije, ne samo odgovor, ampak cele litanije. To se ne da opisovati, ampak je treba slišati. Za pobožno zbranost se pri takih litanijah ni treba mnogo mučiti. Naj omenim še pogrebe. Človeka kar samo prestavi pred božji sodni stol, ko cela vrsta mož zapoje: »Smiluj se meni Bože ...« in se na vsak

verz ta pretresujoči klic ponavlja. Isto je v cerkvi pri »Liberi«, ki jo zopet vsi pojejo in tudi duhovniku odgovarjajo.

Kako drugače bi n. pr. bili videti v Tržiču pogrebi, če bi vsaj vsi pevci peli pri sprevedu »Usmili se me...« To bi pretreslo vse pogrebce do kosti in ne hote bi pomolili. Ali pa, če bi vsa cerkev zapela: »Reši me Gospod...« Mislim, da bi bilo to veliko lepše, kakor pa po že izvršenem cerkvenem obredu odpeti nekaj službenih žalostnih o nepozabnem prijatelju, zamujeni pomladi in ovenelem cvetju...

Cerkvena molitev je molitev naroda z duhovnikom. Isto bi moralo biti tudi cerkvena pesem, ki le takrat užge, kadar privre iz duše ljudstva, a ne iz

grla ošabne pevke. Pevce in pevke poslušamo na koncertih, ko udobno sedimo v naslonjačih; v cerkev pa hodimo k skupni molitvi, kjer se posameznik izgubi. Tudi pesem naj bo skupna, ker le potem je to dvakratna molitev. Kdaj bomo dosegli cilj, da bo v cerkvi molilo in pelo vse ljudstvo z duhovnikom. Pevska umetnost ne bo zaradi tega nič trpela, saj mora biti umetnost izraz ljudske duše. Pevovodje naj samo dajo tej duši pravi glas, in ljudska pesem bo v cerkvi blažila ušesa tudi najbolj strogega kritika. Želel bi, da bi prisostvovali večjemu pogrebu tu v Janjevu, pa bi videli in slišali, kaj pomeni cerkvena liturgična pesem, če sodeluje vse ljudstvo, pa četudi župnik ne zna peti...

To in ono

Včna luč v naši župnijski cerkvi visi v sredini prezbiterja. Do nedavnega jo je bilo mogoče dvigniti le do določene višine in je vedno zakrivala Najsvetejše, če je bilo izpostavljeno. Prav iz tega vzroka so v zadnjih letih v mnogih župnijskih cerkvah odstranili iz sredine večno luč in so pri straneh priredili po dve svetilki. Pri nas je to nemogoče, ker poleg dveh lestencev ne moremo obesiti od stropa še dve svetilki in je sploh nevarno delati v imenitno Layerjevo slikarstvo v stropu še luknje. Opombe o preureditvi večne luči so bile pa vedno večje in bolj pogoste. Izražena je bila že misel, da bi postavili na obhajilno mizo stebričke, ker med obhajilno mizo in oltarjem ni zanje prostora. Pa obhajilno mizo imamo tudi že v štirih členih in pri obhajanju bi motili še stebričke, katere bi pač še marsikdo uporabljal za oporo pri vstajanju. Po dolgem razmišljanju je bil končno narejen načrt, da bi postavili na obeh straneh oltarja, tam kjer stoji običajno na eni strani velikonočni svečnik, dva stebrička in na njih klečeča angela, ki bi držala v roki lučko. Načrt sam po sebi je bil kar lep in dve osebi sta bili tudi pripravljeni plačati stroške za enega angela s stebričkom. Treba je bilo pa načrt poslati še škofijstvu v odobrenje in tam so ta način večne luči odsvetovali. Največji pomislek je bil pač ta, da je ves nastavek našega oltarja lesen — na škofiji so napravili poklon, da je naš oltar idealno lep — in bi bilo

vprašanje, kako bi spadala k celoti oltarja angela iz marmorja. Po vsem tem sta se odločila dva darovalca, da naročita novo večno luč, saj v vseh večjih cerkvah obešajo za večje praznike in slovesnosti lepše svetilke, v naši cerkvi pa visi vedno ista. Po načrtu umetnika Stanka Kregarja, profesorja v št. Vidu nad Ljubljano, je res izdelal pasar Janez Drnovšek originalno in umetniško zasnovano večno luč, ki je vsa v ognju pozlačena. Za praznik Kristusa Kralja je bila že obešena. Naš cerkvenik je rešil tudi kar sam to zadevo, da bo potegnjena večna luč vsaj tedaj, ko je Najsvetejše izpostavljeno, lahko višje. Ob straneh oboka je namreč pritrdil škripce pod streho. Vsekakor je cerkev prišla brez svojih izdatkov in brez kake nabirke do lepega novega predmeta. Naj bo Zveličarju v slavo, patroni naši Mariji v čast!

Marijina družba za žene bo obhajala 25 letnico svojega obstoja na ta način, da se za družbenice vrše duhovne vaje 19., 20. in 21. novembra. V nedeljo 21. novembra popoldne bo slovesen shod s sprejemom novih članic in nato spominska akademija v dvorani na Skali. Zadnje tedne se je na poziv priglasilo kar lepo število žena, ki žele biti članice te pomembne organizacije. Vabljen so še druge, ki se še niso priglasile.

Vincencijski konferenci v Tržiču je zapustil svojo veliko hišo na Glavnem trgu pokojni g. Franc Deu, ki je umrl v Tržiču 8. oktobra. Velikodušno je s

tem sledil pokojnik zgledu svojih blagopokojnih staršev in prednikov, ki so bili kar po vrsti veliki dobrotniki cerkve in revežev. Konferenca postane lastnik hiše takoj, užitek hiše in nekatera izplačila imajo pa sedaj še sorodniki pokojnega. Po določilih oporoke bo oskrbela Vincencijeva konferenca za pokojnika vsako leto tudi sv. mašo. Vsekakor je zapuščina za konferenco pomembna in pokojnik je zapustil lep spomin na sebe in rodbino Deu. Naj počiva v miru!

Cerkveno darovanje na žegnansko nedeljo je prineslo župnijski cerkvi din 3.356.50. Bog povrni!

Pri pogrebi je pri nas v Trziču še vse v lepem redu. Najlepše je to, da med mrtvaškim sprevodom pogrebeci glasno molijo. Vendar naj ta molitev utihne, ko se prično v cerkvi pogrebne molitve in petje. Pri grobu naj pa udeleženci pogreba napravijo prostor, da bodo imeli za rakvijo dostop h grobu predvsem sorodniki pokojnega.

Oznanila za november

1. Praznik vseh svetnikov. Ob šestih in desetih je sv. maša pred Najsvetejšim. Ob desetih je peta sv. maša. Popoldne ob dveh je sveti rožni venec, litanije vseh svetnikov, pridiga, pete večernice za umrle in nato odhod na pokopališče, kjer je pred kapelico libera za umrle in petje žalostink. Zvečer po Ave Mariji so v župnijski cerkvi vsi trije deli sv. rožnega venca za umrle, nato pa poje cerkveni moški zbor žalostinke pred vojnim spomenikom in žalostinke igra tudi godba. Vesoljna odveza za III. red je pet minut pred drugo uro!

2. Spomin vernih duš. Sv. maše se prično že ob pol peti uri zjutraj. Ob šestih je orglana sv. maša s slovenskim petjem. Okrog sedme ure se prično velike bilje z zvonjenjem in nato je slovesna peta sv. maša z leviti za verne duše v vicah. Končno je odhod na pokopališče, kjer je pred kapelico libera za umrle. Zvečer ob sedmih je v župnijski cerkvi sv. rožni venec in litanije Matere božje.

Popolni odpustke za duše v vicah more dobiti od opoldne 1. novembra do opolnoči na praznik vseh vernih duš vsak vsakokrat, kadar obišče cerkev ali napol javno kapelo. Pogoji: obisk cerkve, prejem sv. zakramentov in molitev šestih Očenašev in Zdravih Marij s čast bodi v papežev namen. Kdor hodi vsak dan ali zelo pogosto k sv. obhajilu, temu ni treba za odpustke posebej k sv. spovedi. Odpustke je mogoče nakloniti le dušam v vicah.

3. Prvi petek v mesecu. Ob šestih je sveta maša pred Najsvetejšim. Na predvečer je v župnijski cerkvi skupna molitev svete ure od osme do devete ure.

7. XXV. nedelja po Binkoštih, zahvalna in karitativna nedelja, obenem prva v mesecu. Službe božje so v navadnem redu. Pri šesti sv. maši je skupno mesečno sv. obhajilo za može in fante. Po šesti sv. maši, ki je z blagoslovom, je zahvalna pesem za vse pridelke letošnjega leta. V pušco se to nedeljo pobira za domače reveže.

14. XXVI. nedelja po Binkoštih. Službe božje so v navadnem redu.

21. XXVII. in zadnja nedelja po Binkoštih. Službe božje so v običajnem redu.

22. Sv. Cecilija, patrona cerkvenega petja.

28. I. adventna nedelja. Pri šesti sv. maši je pričetek zornic.

Ves advent so zornice zjutraj ob šestih, ko je sv. maša pred Najsvetejšim z blagoslovom in petjem. Vsak dan je tudi prilika za adventno sv. spoved.

30. Sv. Andrej, apostol. Ob šestih je v župnijski cerkvi orglana farna sv. maša, ob desetih je sv. maša v cerkvi sv. Andreja.

Za pokojne tržiške dušne pastirje bo slovesna črna peta sv. maša z leviti in libero v četrtek 4. novembra zjutraj ob 6. uri.

Za pokojne duhovnike bo slovesna črna peta sv. maša z leviti in libero v sredo 3. novembra ob 10. uri.

Shodi cerkvenih organizacij:

III. red: shod 7., vesoljna odveza 1., 19., 21. in 25.

Dekliška Marijina družba: shod 14., skupno sv. obhajilo 28.

Marijina družba za žene: duhovne vaje 19., 20. in 21. Slovesen shod in sprejem novih članic 21. Isti dan skupno sv. obhajilo in popoldne akademija v dvorani.

Marijina vrtea: sestanki po napovedi veroučiteljev.

Dekliški večeri: po oznanilu v cerkvi.

Otroška nedelja: 7. ko je popoldne kratek nagovor za otroke in pri celi popoldanski službi božji petje otrok.

Mesečna šolska sv. spoved: meščanska šola 6., dečki ljudske šole 13., deklice ljudske šole 20. Vedno popoldne ob treh in drugo jutro med osmo sv. mašo skupno sv. obhajilo.

Župnijska kronika za september

Septembra v naši župniji rojenih: 11.

Septembra v naši župniji poročeni:

1. Florjančič Avguštin, predilniški delavec, Trzič, Ljubljanska cesta 58 in Štefe Bernarda, zasebnica, Šap 111, poročena 5. septembra.
2. Ogris Franc, krojaški mojster, Trzič, Ljubljanska cesta 13, in Klemenčič Angela, predilniška delavka, Trzič, Dekliški dom, poročena 18. septembra.

Septembra v naši župniji umrli: Nihče!

Septemberska poročila od drugod:

1. Ciler Rok, rojen v Trziču št. 188, dne 15. 8. 1891, poročen drugič v Škofji Loki, 26. 9. 1937, z Rici Marijo, katera se je rodila na Vrhniki 15. 4. 1903.